

til Orde. Vi have hørt en enkelt Undtagelse, men Flertallet har udtalt sig for Forslaget. Hvad det angaar, at det skulde være et saa rent galt Princip i § 6, at Staten kommer til at bidrage, kan Danmark dog ikke mené sig Nøgere end andre Lande, og jeg skal da henvise til, at Frankrig ganske i Almindelighed har givet Statsunderstøttelse iaar. Nu veed jeg nok, at Frankrig er et Land, der maasse ikke staaar saa overmaade højt i visse ærede Medlemmers Rækker paa Grund af dets politiske Stilling; skjøndt det dog ikke kan negtes, at det er det Land, der har givet Impulsen ogsaa til den Stilling, der er kommen tilstede her i Danmark. Men saa skal jeg henvise til et andet Land, der maasse staaar høiere, nemlig Preussen; der ogsaa iaar har givet Statsunderstøttelse til visse Egne og Kredse, saa at altsaa det, vi foreslaa, ikke i og for sig er noget Uørt. Mit Standpunkt i Almindelighed er, saaledes som jeg allerede har udtalt, dette, at det ingenlunde er ønskeligt, at flige Love skulle være nødvendige. Jeg ønsker Samsundet saaledes organiseret, at ingen værdig Trængende skal være nødt til at kastes paa Fattigvæsenet, og jeg tror ikke, at det ærede Medlem fra Nerteminde med sin Frimodighed og Bærdighed kan lægge Haanden paa Hjertet og sige: "Sag er vis paa, at Samsundet er saa godt organiseret, at ingen værdig Trængende kommer paa Fattigvæsenet." Jeg tror ikke, det er saa, og jeg er vis paa, at mange ærede Medlemmer, der have en lige saa stor kommunal Erfaring og en lige saa vid Synskreds som det ærede Medlem, ville give mig Ret i, at det ikke er saa. Jeg siger, at det er en Feil ved Samsundet, at det ikke er saa, og vi bør se til at organisere Lovene og Samsundet saaledes, at værdige Trængende ikke komme til at falde paa Fattigvæsenet og miste baade borgerlige og politiske Rettigheder. Jeg vil slet ikke ringe for det ærede Medlems Øren med Stormloffen, men det var lige som han sølte et ondt Barfæl i, hvad jeg sagde. Jeg kunde fristes til at anvende det vist Ordspog, men jeg skal ikke gjøre det. Jeg venter hverken Storm eller Andet af den Slags Ring i Anledning af dette Forslag, og derom har jeg heller ikke talt, lige saa lidt som jeg har sagt et Ord om, at en saadan Storm vilde komme i en, ikke fjern Fremtid. Hvad jeg derimod har sagt ganske i Almindelighed, er, at for de Rigsdage, de Styrelser, ligegyldig hvilket Navn de bære, der ikke være i stand til at udrette Noget, men visse deres Magtesløshed ved Intet at udrette, vilde Stormloffen komme til at lyde. Der kan gaa mange Aar, før det sker, det kan være, at baade det ærede Medlem og jeg for længe siden ligge i Graven, naar det sker; men det er vist nok, at det vil ske, saafremt de nuværende Rigsdage vise sig ude af Stand til at vedtage ikke blot sociale Reforme, men i det Hele Reforme, som have nogen Betydning for Folket. Jeg dømmet ikke

om, hvor Skylden ligger, men hvis Rigsdagen ved sin Sammensætning viser sig kraftløs overfor saadanne Reforme, vil den Tid komme, da den almindelige Misfornøielse vil bortveire denne Rigsdag, og hvad der saa vil komme, veed hverken det ærede Medlem eller jeg. Jeg tør vel i Almindelighed stille min historiske Erfaring op mod det ærede Medlem og da henvise til alle Tidens Erfaring; det er ogsaa kun det, jeg i Almindelighed har gjort. For Resten kan det gjerne være, at Lovforslaget vil møde Forhindringer paa sin Vej, men lad os vedtage det, og lad saa den Afdeling af Rigsdagen, der forhindrer dets Fremme, komme til at bære Ansvaret derfor. Vi have da vist vor gode Villie. Et Lovforslag som det ifjor vilde ikke have stor Betydning; om det end er muligt, at et og andet Amtsråd vilde sige Nei; jeg er nemlig ikke vis paa, at det aldrig vilde ske, skjøndt jeg tror, at det vilde høre til Undtagelserne. Smidlertid er det jo en Omvei, og derfor mente man vel ifjor, at det da værende Lovforslag ikke var overflødigt. Det ærede Medlem har selv stemt for det Forslag eller i alt Fald ikke stemt imod det, saa at han altsaa ikke dengang fandt det overflødigt, at et saadant Forslag vedtoges den 3die Marts, da Vinteren var over. Det ærede Medlem var iøvrigt noget kommitistisk i sine Principer. Han talte om, at Kommunerne skulde give de Trængende Arbeide, men hvis det var hans Mening, at Kommunerne skulde lade udføre Arbeide, hvortil der ikke var Trang, saa forekommer det mig at være et lige saa farligt Princip som det, han kritiserede saa stærkt, men hvori der forøvrigt ikke indeholdes nogen Fare. For Resten er jeg enig i, at det er heldigt, at man skaffer de Trængende Arbeide, men jeg kunde ønske, at det ærede Medlem, der altid kritiserer, ikke lod det blive derved, men producerede Noget. Man kan vel ikke negte, at det lille Lovforslag om Kreditsforeninger, der ligger i det andet Thing, har ogsaa jeg haft lidt Indflydelse paa. Endvidere er der det Forslag om Syge- og Understøttelseskasser som jeg fremkom med for flere Aar siden i Forening med andre ærede Medlemmer; det blev dengang ligesaa stærkt kritiseret som det foreliggende Forslag, men senere er Arbejderkommissionen kommen til et lignende Resultat. Men Intet sler, Alt staaar endnu, som det stod. Erbøds det, at der her er forelagt Lovforslag, der ganske vist ere blevne kritiserede, men som dog vise, at der er Trang tilstede baade til Syge- og Alderdomsforsørgelseskasser, saa gjør man dog ikke Andet end at sætte sin Modstand derimod og ellers Intet. Ja, det er en let Maade at blive fri paa, men det er ogsaa overfor dette, at jeg ganske vist har slaaet paa, at vi vel maa vogte os for at vise, at det nuværende System Intet kan udrette — det System, jeg kan kalde Systemet af 28de Juli 1866.